

Thema **Gezondheid**

PED rukt op, kost veel biggen het leven en zorgt voor grote schade

GD: zorgen om **PED-virus** terecht

Het PED-virus bedreigt de varkenshouderij. Uitval onder besmette biggen varieert van dertig tot honderd procent en er is geen vaccin of medicijn tegen. Nederlandse varkenshouders zijn terecht bezorgd, aldus GD. Het virus waart nu rond in de VS, Latijns-Amerika en Japan, maar het kan ook heel goed in Nederland terechtkomen.

Ineens was het vorig jaar in Noord-Amerika voornieuws: tienduizenden biggen stierven aan de nieuwe varkensziekte PED. In de Verenigde Staten staat de teller van het aantal bedrijven dat positief op het PED-virus is getest, inmiddels op 4.757. Halverwege maart kwamen er in een week al 296 nieuwe gevallen bij. Het aantal besmette staten bedraagt 27. In de maand ervoor werden 1.741 bedrijven getest, waarvan 578 (33 procent) positief bleken. Sinds november 2013 zijn er 11.407 boerderijmonsters getest, waarvan 28 procent positief was.

Ook in Canada zijn tientallen bedrijven besmet. Het virus verspreidt zich bovendien in een rap tempo door Mexico. Peru en Colombia hebben ook al melding gemaakt en het virus heerst ook in Japan, al is dit niet precies hetzelfde PED-virus als in Amerika. Het vermoeden bestaat dat de bedrijven in de Verenigde Staten en andere landen zijn besmet via het voer met ingrediënten afkomstig van varkens (plasma), maar dat is nog niet officieel bevestigd. Het virus kan zich echter ook verspreiden via mest, transport, kleding en schoeisel. Eenmaal besmet is het sterftecijfer onder biggen dertig tot honderd procent. Medicijnen of vaccins zijn niet beschikbaar. Daarmee vormt het virus voor varkensbedrijven een serieuze bedreiging.

'Kwestie van tijd'

Uit een Amerikaans onderzoek op bijna negentig bedrijven blijkt dat op een gemiddelde bedrijf met duizend zeugen die met PEDv zijn besmet, 2.500 biggen niet worden

gespeend. Het duurt daarnaast 7,4 weken voordat de zeugenstapel terugkeert naar het productieniveau van voor de besmetting. De schade bedraagt op zo'n bedrijf met duizend zeugen gemiddeld op 150.000 euro. Mocht de ziekte Europa bereiken, dan wordt volgens de Britse dierenarts David Burch de financiële schade geraamd op zo'n 1,6 miljard euro en zouden bijna 28 miljoen biggen sterven.

Hoe groot is echter de kans dat het virus naar Nederland komt? Sommige deskundigen denken dat het een kwestie van tijd is. Het virus heeft namelijk al een hele wereldreis afgelegd en kan dus eenvoudig in de EU opduiken en daarna de grenzen van de lidstaten overschrijden.

De Gezondheidsdienst voor Dieren in Deventer vindt dat Nederlandse varkenshouders zich terecht zorgen moeten maken. „Dit soort ziekten beperkt zich niet tot de landsgrenzen”, zegt GD-woordvoerder Bert de Lange. „Je ziet dat het virus zich redelijk snel verspreidt. Of en wanneer het virus naar Nederland komt, is natuurlijk speculeren. Dat kunnen we als GD niet zeggen. Maar er is gegronde reden tot zorg. Het virus kan zich eenvoudig verspreiden via transportmiddelen, mest, ongedierte en voer. Dat betekent dat de varkenshouders en hele sector met elkaar alert moeten zijn.”

Testen beschikbaar

De GD heeft zich goed voorbereid op een eventuele komst van het PED-virus. De Lange: „We hebben inmiddels veel informatie over het virus verzameld. Er zijn in sa-

menwerking met een Belgisch laboratorium testen beschikbaar en binnenkort kunnen wij dit virus ook zelf aantonen. Via de Diergezondheidsmonitoring kunnen we signalen oppikken als er een eventuele besmetting in Nederland is. We moeten het virus snel opsporen, want hoe eerder we een besmetting signaleren, hoe gericht we kunnen adviseren om verspreiding tegen te gaan. We proberen ook zo veel mogelijk kennis over de ziekte te vergaren. Onze dierenartsen volgen dagelijks de laatste ontwikkelingen en worden op de hoogte gehouden door de internationale netwerken. Daarnaast kijken we naar Amerika hoe zij met de ziekte omgaan en wat zij hebben geleerd. Tot nu toe krijgt de VS nauwelijks vat op de ziekte. Het blijkt een moeilijke ziekte te zijn en voor flinke ellende te zorgen.”

Biosecurity

De enige remedie tegen het PED-virus is volgens De Lange een goede externe biosecurity. „Biosecurity is het belangrijkste middel om te voorkomen dat Nederlandse bedrijven worden besmet”, zegt de GD-woordvoerder. „Dat betekent hygiëne, hygiëne en nog eens hygiëne. Een goede biosecurity is superbelangrijk. Alles moet erop gericht zijn om de ziekte buiten Europa, Nederland en de staldeur te houden.” Gelukkig zijn veel bedrijven in Nederland zich bewust van hun hygiëne en is er een goed besef dat biosecurity noodzakelijk is, aldus De Lange. „Daarnaast zie je dat de aandacht voor PEDv de afgelopen periode is toegenomen. En door de Afrikaanse varkenspest in Oost-Europa is ook ieder- ▶

Porcine Epidemische Diarree

PED (Porcine Epidemische Diarree) is een virusziekte bij varkens die diarree veroorzaakt door beschadiging van het slijmvlies van de dunne darm. Hetzelfde klinische beeld kan optreden bij infectie door het verwante TGE-virus (Transmissible Gastro-Enteritis). Ook dan treedt diarree op door aantasting van het dunne-darmslijmvlies. TGE en PED behoren allebei tot dezelfde familie van coronavirussen. Deze virussen besmetten alleen varkens en vormen geen gevaar voor de mens. PED zal vooral braken en diarree veroorzaken bij zeugen en vleesvarkens. Maar PED kan ook gepaard gaan met sterfte (30 tot 100 procent) bij zogende

biggen tot een leeftijd van 14 dagen.

Het PED-virus wordt vooral verspreid door verplaatsing van varkens en via mest. In de wandelgangen doen verder verschillende verhalen de ronde over de virustransmissie. Zo wordt besmet bloedplasma (als grondstof voor biggenvoer) genoemd, waarin PED-virus door middel van PCR is aangetoond. Ook wordt gesproken over een rol voor rondtrekkende zwermen vogels die voersilo's zouden besmetten. De rol van besmette transportmiddelen is inmiddels wel vastgesteld. Navraag bij de NVWA leert dat er geen bloedplasma uit de VS en Canada naar Nederland is getransporteerd. (bron: GD)

Ontsmetten transportmiddelen

Volgens Canadese en Amerikaanse onderzoekers is biosecurity de enige manier waarop men het PED-virus kan bestrijden. Op varkensbedrijven kan met protocollen en technieken een behoorlijke mate van biosecurity bereikt worden. Een bedreiging vormen echter de vrachtwagens voor vee-transport. In de verspreiding van PEDv in de VS bleek dat in een aantal gevallen transport zorgde voor cross-contamination. In een ideale wereld zouden deze vrachtwagens moeten worden ontsmet en minimaal zeven dagen in quarantaine staan om te zorgen dat de ziekteverwekkers verdwijnen, maar dit is in de praktijk vaak niet haalbaar. Hoewel de onderzoekers erkennen dat er nauwelijks andere effectieve maatregelen bestaan om vrachtwagens te ontsmetten, hebben ze toch een aanbeveling gedaan aan de Amerikaanse transportsector, gebaseerd op hun onderzoek.

- Verwijder zo goed mogelijk alle organische materialen uit de trailers.
- Wassen, ontsmetten en drogen van vrachtwagens en trailers is nog steeds de gouden regel.
- Indien mogelijk moeten de vrachtwagens en trailers verder verwarmd worden. Uit onderzoek blijkt dat 60 graden Celsius te laag is om het virus te doden, maar tien minuten op 70 graden bleek effectief en verlaagde de verspreidingsrisico's aanzienlijk.
- Indien het mogelijk is om de trailers en vrachtwagen voor zeven dagen te parkeren dan moeten deze voertuigen in een ruimte zijn die op minimaal 20 graden Celsius verwarmd is. Dat is een effectieve manier om verspreiding te voorkomen. (Bron: Iowa State University.)

een alert. Als GD gaan we in ieder geval de communicatie over PEDv opvoeren en varkenshouders er nog meer bewust van maken dat de ziekte niet alleen in Amerika hoeft voor te komen."

Overigens hebben bedrijven geen meldingsplicht als zij een besmetting met het PED-virus vermoeden. Maar Bert de Lange wijst er wel op dat iedereen in de sector een verantwoordelijkheid heeft. Niet alleen varkensbedrijven moeten hun bedrijven inrichten op biosecurity, maar bijvoorbeeld ook transportbedrijven. Het virus kan eenvoudig met een vrachtwagen meeliften. Hygiëne van transportmiddelen is daarom essentieel. „Het is goed om te zien dat dit besef er in de hele sector is en dat LTO en de NVW hier actief aandacht aan geven. We moeten met z'n allen zorgen dat we het PED-virus buiten onze grenzen houden."

Daling Amerikaanse slachtingen

Het PED-virus heeft een impact op ongeveer 60 procent van de Amerikaanse fokdieren en 28 procent van de Mexicaanse vee-stapel. Dat staat in een recent Rabobank rapport over de effecten van PEDv op de Noord-Amerikaanse varkenshouderij. Het aantal geslachte varkens kan dit jaar zelfs met bijna 18,5 miljoen dalen. Dat is een daling van 12,5 procent ten opzichte van 2013. De verwachting is echter dat de totale Amerikaanse varkensvleesproductie dit jaar 6 tot 7 procent zal dalen als men de ziekte onder controle kan krijgen. „In de VS zien we dat er een ernstig tekort aan slachtvarkens is ontstaan door het uitbreken van PEDv", legt Rabobank analist William Sawyer uit. „Gezien het steeds stijgende aantal PEDv-gevallen zal het aantal slachtingen, in combinatie met een zesmaandse cyclus, in de maanden augustus tot en met oktober naar alle waarschijnlijkheid dalen met 15 tot 25 procent.

Als het virus zich in het huidige tempo blijft verspreiden, zou het tekort aan slachtvarkens in 2014 tot 15 miljoen varkens kunnen oplopen."

Door de daling van het aantal slachtingen is de prijs van varkensvlees in de VS flink gestegen. Varkenshouders die geen besmetting van PEDv hebben, profiteren hiervan. Maar voor de besmette bedrijven zijn de financiële gevolgen groot, met zoals gezegd omgerekend gemiddeld 150.000 euro voor een bedrijf met duizend zeugen. De Rabobank voorziet daarnaast dat de Amerikaanse vleeskuikenindustrie gaat profiteren van de hoge vleesvarkensprijs en het tekort aan varkensvlees. De verwachting is dat de consument meer kip zal eten door het grote prijsverschil tussen kippenvlees enerzijds en varkens- en rundvlees anderzijds. Wat de impact is op de wereldhandel in varkensvlees, vermeldt de Rabobank niet. Maar de Amerikaanse export naar onder meer China zal naar verwachting een behoorlijke dreun krijgen. ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl

Aanbevelingen PED-bestrijding

Op de website van Pig Progress doet de prominent Britse dierenarts David Burch een aantal aanbevelingen die Europa moet implementeren om de bedreiging van het PED-virus het hoofd te bieden.

- Contacten onderhouden met de Amerikaanse laboratoria en het opbouwen van een soortgelijke diagnostische mogelijkheden in de EU in een aantal belangrijke MS-laboratoria.
- PEDv is (in tegenstelling tot Afrikaanse varkenspest) geen meldingsplichtige ziekte en dus hoeven lidstaten geen dieren te ruimen. PEDv zou juist moeten worden behandeld als een meldingsplichtige ziekte met alle noodzakelijke voorzorgs-

maatregelen, om verdergaande besmettingen te voorkomen.

- Er moet een fonds voor onvoorziene uitgaven ter beschikking gesteld door de Europese Commissie van 25 tot 50 miljoen euro om de varkenshouders te compenseren voor hun verloren dieren.
- Beoordelen van agrarische producten die uit China of andere besmette landen komen en op deze producten risico-evaluatie uitvoeren. Deze producten moeten worden getest op PEDv.
- Alle fokdieren die de EU binnenkomen vanuit potentieel verontreinigde landen, moeten worden getest en gecertificeerd worden. (bron: Pig Progress)